

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz u. Nr. 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:

Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:

Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș
comitat Nr. 266.

Circular

cătră toate oficiile protoprezbiterale și parohiale din districtu Conzistorului greco-oriental ortodox-român din Arad.

Dupăce la Dumineca Tomii din a. c., expiră al patrusprezecelea period din vieța noastră sinodală și astfel înceată mandatul deputaților sinodali aleși la 1909, precum și a celor aleși în decursul acestui period, urmează să se facă acum alegeri nouă de deputați la sinodul nostru eparhial pe al cincisprezecelea period de trei ani, adecă pe anii 1912, 1913 și 1914. Pentru efeptuirea acestor alegeri dispunem următoarele:

1. *Cercurile electorale* dinpreună cu comunele aparținătoare lor sunt următoarele:

1. *Cercul Aradului* cu 14 comune și anume: Arad, Arad-Gaiu, Batania (cu filia Dombegi), Budapesta, Cianadul-maghiar, Cicir, Micălaca (cu filiile Fakert, Szentleányfalva și Ujpanát), Mândruloc (cu filia Glogovațiu), Nădlac, Pecica Română (cu filia Pecica-Maghiară), Sâmbăteni, Semlac, Șeitin, Tornia.

2. *Cercul Radnei* cu 37 comune și anume: Baia, Batuța, Berzava, Căpruța, Cladova, Corbești, Conop Cuiășiu, Cuvin, Dumbrăvița, Govoșdia, Ghioroc, Giulița, Groși, Halalișiu, Ilteu, Lupești, Milova, Minișiu, Monoroștia, Odvoș, Obeșia, Pauliș, Penești, Petriș, Radna, Roșia, Seliște, Șoimoș, Slatina, Soroșag, Șovârșin, Timișești, Toc, Totvărădia, Troiaș și Vinești.

3. *Cercul Giula* cu 12 comune și anume: Bichiș, Chitighaz, Ciaba, Curtici, Giula-Germană, Giula-Maghiară, Giula-Varșand, Macia, Otlaca, Pil, Șiclău și Socodor.

4. *Cercul Chișineului* cu 12 comune și anume: Chișineu, Cinteiu, Erdeiș, Mișca, Nădab, Șimand, Sinteia, Apateu, Berechiu, Șepreuș, Talpoș și Vădaș.

5. *Cercul Șiria* cu 16 comune și anume: Agraș, Arăneag, Cherechiu, Covășinț, Comlăuș, Curtacher, Drauț, Dud, Galșa Măderat, Musca, Pâncota, Sinitea, Șiria, Târnova și F.-Vârșand.

6. *Cercul Ienopolea*, cu 11 comune și anume: Bocsig, Cermeiu, Ienopolea, Iermata, Monerău, Moroda, Răpșig, Seleușul-Cigherel, Șicula, Șomoscheș și Zărând.

7. *Cercul Buteni* cu 43 comune și anume: Aldești Almăș, Berendia, Bârsa, Bonțești, Buteni, Bodești, Bohani, Cavnă, Căcărău, Chisindia, Chertiș, Cil, Cociuba, Cuiedi, Dezna, Dieci, Donceni, Govoșdia, Hodiș, Ignesti, Iarcoș, Laz, Luguzeu, Miniad, Moneasa, Mustești, Nadalbești, Nadăș, Neagra, Păiușeni, Prăjești, Ramna, Revetiș, Roșia, B.-Șebeș, Selăgeni, Șilindia, Susani, Slatina, Tauț, Voivodeni și Vasoia.

8. *Cercul Hălmașului* cu 62 comune și anume: Aciua, Aciuța, Baldovini, Banești, Basarabasa, Bodești, Brotuna, Brusturi, Budești, Căzânești, Ciuci, Ciungani, Cristești, Crocna, Dumbrava, Finiș (cu filia Valea-Mare), Gurahonț, Groși, Guravale, Hălmașiu (cu filia Lescioara), Hălmașgel, Holtmeziș, Honțisor, Ionești, Iosași, Iosășel (cu filia Baltele), Lazuri, Leasa, Leant, Luncșoara, Măgulicea, Madrigești, Mermești, Ociu, Ocișor, Obârșia (cu filia Dobroți-Târnăvița), Pleșcuța, Prevaleni, Poiana, Poienar, Rișculița, Rostoci, Saturău, Secaș, Sârbi, Steia, Strâmba, Șoimuș-Buceava, Talagiu, Târnava, Țarmure, Tisa, Țohești, Tomești, Tiulești, Valea-Mare, Vața-de-sus, Vața-de-jos, Voșdoci, Vidra, Zeldiș, Zimbru (cu filia Dulcele și Brusturești).

9. *Cercul Birchiș* cu 31 comune și anume: Bata, Bacamezeu, Birchiș, Bulza, Capolnaș, Căprioara, Groși, Ostrov, Ohaba-sârbească, Pojoga, Sălciva, Spata, Țela, Valea-mare, Vereșmort, Bara, Bunea, Cladova, Cutina, Dobrești, Dubești, Iersnic, Lapușnic, Leucușești, Monostur, Ohaba-lungă, Pădurani, Rădmănești, Rachita, emetea-luncă și Topla.

10. *Cercul Chiseteului* cu 20 comune și anume: Babșa, Balințiu, Belințiu, Budințiu, Chiseteu, Coșteiul-Mare, Dragoești, Fadimac, Ficatar, Gruin (cu filia Perul) Hasiașiu, Ictar, Jabar, Ohaba-Forgaciu, Paniova, Șușanovițiu, Șuștra, Teeșiu, Târgoviște și Topolovețiu.

11. *Cercul Lipova* cu 23 comune și anume: Belotințiu, Bruznic, Buzad, Chelmac, Chesințiu, Comiat, Chizdia, Cuveșdia, Dorgoș, Labașinț, Lalașinț, Lipova, Petiș, Șistaroveț, Ususău, Zabalț, Brestovaț, Checheș, Crivobara, Dubochi-Nadăș, Hodoș, Secaș și Vizma.

12. *Cercul Vinga* cu 18 comune și anume: Bără-

teaz, Bencecul-rom., Călăcea, Chinezu, Fenlac, Hodoni Monostor, Murani (cu filia Pischia), Seceani, Sucușgiu (cu filia Munar), Vinga (cu filia Dreispitz), Jadani, Alioș, Fibiș, Firighaz, Fiscut, St.-Miclășul-mic, Bodrogul-nou și vechiu (cu filii Dealul-Vinga și Zaderlac).

13. *Cercul Timișorii* cu 25 comune și anume: Bazoș, Becicherecul-mic, Beregsău, Bucoveț, Cerne-teaz, Chișoda, Fabricul-St.-Gheorghe, Fabricul-St.-Ilie. Ghiroc, Herniacova, Șag, Ghiroda (cu filia Überland), Ianova, Izvin, Medveș, Mehala, Moșnița, Maierile vechi, Parța, Pobda, Pustiniș, Remetea Timișană, St.Andrașiu, St.-Mihaiul-Român, Utvin (cu filia Sacalhaza).

14. *Cercul Banat-Comloș* cu 16 comune și anume: B.-Comloș (cu filia Constanța) Beba-veche, Cianadul-sârbesc, Checica-română, Chiș-Oroș, Dugosello (Nereu), Ecica-română, Ianca hid (cu filia Clecu), Igrîș, Pesac, Sân-Nicolaul-mare, Sarafola, Sarcea-rom., Toracul-mare, Toracul-mic și Vălcani.

II. Numele *comisarilor konzistoriali*, denumiți conform §-ului 91 din Statutul-organic, se vede în dosul acestui circular sub A.) într'una cu cercurile electorale și locurile centrale de alegere, respective scrutinii.

III. Conducătorii oficiilor parohiale îngrijesc, ca sinoadele parohiale extra-ordinare pentru alegerea deputaților sinodali mireni să fie convocate atât în materie cât și în filii, cu 8 zile mai înainte de alegere (§-ul 9 din Statutul-Organic).

În comunele cu mai mulți preoți conducătorul oficiului parohial se îndatorează a comunica tuturor preoților din loc circularul de față, având aceia să subscrie luarea la cunoștință a celor dispuse prin acest circular.

IV. *Sinoadele parohiale extraordinare* pentru alegerea deputaților mireni se vor ține pretutindeni *Duminecă în 4/17 Martie a. c.*

Abatere dela această regulă se admite numai pentru preoții, cari au în administrare două parohii, încât nu ar putea deschide și constitui sinodul extraordinar electoral în amândouă comunele administrate de dânșii la termenul mai sus satorit, pentru care caz în comuna administrată provizoriu se va ține sinodul extraordinar electoral în *Dumineca proximą, adevă în 11/24 Martie a. c.*, înțelegându-se dela sine că acest sinod și aici trebuie convocat cu 8 zile mai înainte.

V. *Scrutiniul* alegerilor deputaților sinodali mireni s'a satorit pe ziua de *18/31 Martie a. c.*, la orele 10 înainte de amiază.

VI. *Preoțimea diecezană se îndatorează* a respecta cu totadinsul dispozițiunile Statutului-Organic, cari se refer la alegerile sinodale, precum și toate cele prescrise în *Regulamentul pentru alegerile de deputați sinodali în epar-*

hia Aradului, distribuit de aici preoțimei diecezane prin hârtia Nr. 2746/1902.

Cu toate acestea mai îndigetăm aci următoarele :

A) *Cu privire la alegerea deputaților din cler:*

1. Termenul pentru *alegerea deputaților din cler* s'a satorit pe Joi, în *1/14 Martie a. c.*, la orele 10 înainte de amiază.

2. Despre *ziua de alegere* preoțimea se informează din foaia oficială și din acest circular.

3. *Drept de alegere* au toți preoții și diaconii gr. or. români din respectivul cerc, ori sunt în funcțiune ori sunt în deficiență sau emerțiți (§-ul 8 din Regulament).

4. Pentru a *compune colegiul electoral* se recere cel puțin o *terțialitate*, adevă una a treia parte a tuturor alegătorilor din cercul respectiv.

5. Absentarea numai în două cazuri este justificabilă și adevă: în caz de morb dovedit ori funcțiuni indispensabile în ziua de alegere. Este deci evident, că fiecare îndreptătit este și îndatorat a-și valida dreptul electoral și a da un bun exemplu și în această privință credincioșilor săi.

Aclamațiunea nu este permisă.

Protocolul luat în colegiul electoral să se subștearnă konzistorului cel mult în decurs de 3 zile dela alegere.

B) *Referitor la alegerea deputaților mireni:*

1. Pentru înleznirea actului alegerii trimitem sub B) un exemplar de protocol pentru fiecare sinod electoral.

2. Sinoadele electorale se constituiesc sub conducerea preoțimei parohiale, iar președinți ad-hoc se pot alege și preoții.

3. Alegerea este publică, dar la cererea a 20 alegători îndreptățiți poate fi și secretă cu ședule.

4. Alegătorii din comunele filiale votează în comunele matre.

5. Preoțimea nu are drept să voteze în aceste sinoade electorale.

6. Aclamațiunea nu este permisă, precum nu este permis a vota unul în locul și în numele altuia prezent sau absent.

7. În protocol să se inducă apriat și corect locul și ziua, ora începerii și a terminării cu votarea.

8. Numele candidatului, pe care votează alegătorii să se scrie întreg, corect și legibil, iar semnele dtto și „ „ nu sunt permise, voturile induse cu astfel de semne nu se vor considera.

9. Votarea, care are să se înceapă îndată după terminarea serviciului divin, să se continue până ce votează toți alegătorii prezenți îndreptățiți, iar după ce au votat cei prezenți, *să se mai aștepte 1/2 oră*, pentru a se putea prezenta și alți alegători îndreptățiți, și dacă în interval de 1/2 oră nu se mai prezintă nici un alegător, se încheie votarea expunându-se preciz la protocol *ora încheierii*; apoi după încheierea votării și după sumisarea voturilor, enunțându-se rezultatul, protocolul să se subscrie de președinte, bărbății de încredere și de notar, iar dacă bărbății de încredere sau chiar numai unul dintre ei n'ar ști scrie, numele lor îl poate scrie și notarul, dar această împrejurare trebuie vădită prin aceea, că se va însemna apriat la protocol, *cine a scris pe cei neșiuitori de scrisoare*.

10. Protocolul astfel încheiat (la caz de votare secretă împreună cu biletele de votare) să se pună sub *covertă* și *coverta să se sigileze cu două sigile* și anume cu sigiliul oficiului parohial și cu sigiliul președintelui sau al vre-unui bărbat de încredere, iar dacă nici unul dintre bărbății de încredere nu ar avea sigil, atunci să se sigileze în două locuri cu sigiliul oficiului parohial. Sigilarea să se facă numai de cât după terminarea actului de alegere în fața Sinodului parohial și anume să se facă sigilarea prin imprimarea (apăsarea) sigiliului de ceară roșie, pe oștie sau tinctură, astfel și la așa loc, ca deschiderea cuvertei să nu se poată întâmpla fără spargerea sau vătămarea sigiliului. Protocolul de alegere pus astfel în *covertă sigilată cu două sigile* să se adreseze concernentului comisar konzistorial (*pe adresă să se pună*: Dela Sinodul parohial din comuna.....?), apoi să se predeie unuia dintre bărbății de încredere cu însărcinarea, ca pe ziua de scrutinii statorită în punctul V. la orele 10 înainte de amiază să-l prezinte comisarului konzistorial în locul central al scrutinului. Dacă acest membru ar fi împedecat, este datorința oficiului parohial a îngriji, ca protocolul să-l ducă la scrutinii celalalt bărbat de încredere.

11. *Bărbatul* de încredere, care va primi protocolul pentru prezentare la scrutinii, să fie *expres îndatorat* a-l și prezenta în faptă comisarului konzistorial în timpul și la locul destinat pentru scrutinii și dacă ar ajunge mai înainte de ora fixată pentru scrutinii, să nu se

depărteze, ci să aștepte acolo sosirea comisariului, pentru că altcum voturile respectivului sinod rămân neconziderate, lucrarea Sinodului parohial e iluzorie și călătoria bărbatului de încredere e zadarnică.

12. Conducătorul oficiului parohial este îndatorat să aziste la actul de alegere dela început și până la sfârșit. El are dreptul și datorința să facă atent Sinodul electoral, pe președintele ad-hoc al acestui Sinod și pe bărbății de încredere, dacă ar observa vre-o neregularitate în decursul alegerii și să lumineze acești factori cu deamănuntul despre pozițiunile în vigoare în cestiunea alegerii de deputați sinodali mireni.

Dacă cu toate observările lui, factorii de sub întrebare ar perzista în desconsiderarea pozițiunilor în vigoare, referitoare la alegerea deputaților mireni sinodali, atunci conducătorul oficiului parohial are datorința, ca pe calea oficiului protoprezbiteral concernent, prin raport amănunțit să încunoștințeze despre aceasta Conzistorul diecezan. Neîmplinirea acestor îndatoriri constituie pentru conducătorul oficiului parohial delict disciplinar.

Peste tot, toate persoanele, cari fac parte din cadrele constituțiunii noastre bisericești, să-vârșesc delict disciplinar, dacă fie din neștiință, fie din rea voință, contribuiesc la iregularități față de actul de alegere sau de scrutinii al deputaților sinodali, și în măsura culpei lor vor avea să sufere pedepsele disciplinare staverite prin regulamentele în vigoare, care li-se vor dicta din partea forurilor competente.

VII. *Oficiile protoprezbiterale și parohiale* sunt responsabile pentru comunicarea timpurie și efectuarea corectă acelor dispuse aci (§. 3. din Regulament), iar comisarii konzistoriali sunt poftiți a-și împlini misiunea lor în senzul celor indigetate mai sus.

Aducând acestea la cunoștința iubitului cler și popor, sfătuim și de astă-dată pe toți, ca la ezercierea acestui drept al alegerii deputaților pentru sinodul eparhial să fie conduși de sentimente adevărat creștinești, alegând de deputați sinodali numai bărbăți devotați cauzelor noastre bisericești, bărbăți zeloși și apți de a concurge cu sfatul și înțelepciunea lor la regularea, consolidarea și prosperarea afacerilor bisericești noastre naționale.

A r a d, din ședința plenară a Conzistorului gr.-or. român, ținută în 16/29februarie 1912.

Joan J. Papp,
Episcopul Aradului.

A)

Conspectul

comisarilor consistoriali pentru alegerea deputaților la sinodul eparhial aradan pe periodul 1912—1914 în districtul consistorului din Arad.

Nr. curent	Nr. comunelor	Numele	Locul central de alegere și de scrutinii	Comisari consistoriali	
				preoțești	mireni
Cercului					
I	16	Arad		Vasilie Beleş, protopop, Arad.	Dr. Nicolae Oncu, director de bancă, Arad.
II	37	Radna		Procopiu Givulescu, protopop, Radna.	Dr. Vasilie Avramescu, avocat, Radna.
III	16	Șiria		Mihaiu Lucuța, protopop, Șiria.	Dr. Iacob Hotăran, avocat, Șiria.
IV	12	Giula		Roman Giorogariu, director seminarial Arad.	Dr. Cornel Ardelean, avocat, Chișineu.
V	12	Chișineu		Demetriu Muscan, adm. protopop, Chișineu.	Dr. George Popovici, avocat, Chișineu.
VI	11	Boroșineu		Ioan Georgia, protopop, Boroșineu.	Vasile Goldiș, secretar consistorial, Arad.
VII	43	Buteni		Iuliu Bodea, adm. protopop, Buteni.	Dr. Aurel Grozda, avocat, Buteni.
VIII	63	Hălmagiu		Cornel Lazar, protopop, Hălmagiu.	Dr. Teodor Papp, avocat, Hălmagiu.
IX	25	Timișoara		Dr. Traian Puticiu, protopop, Timișoara.	Emanuil Ungurian, avocat, Timișoara.
X	17	Vinga		Petru Cimponeriu, paroh, Vinga.	Romul Cărăbaș, director de bancă, Timișoara.
XI	16	B.-Comloș		Mihaiu Păcățianu, protopop, B.-Comloș.	Dr. Nestor Oprean, avocat, Săn-Nicolaul-Mare.
XII	23	Lipova		Fabrițiu Manoilă, protopop, Lipova.	Dr. Alexandru Marta, avocat, Lipova.
XIII	20	Chisetău		Gerasim Sârbu, protopop, Belinț.	Dr. George Adam, avocat, Timișoara.
XIV	31	Birchiș		Terentie Petrovici, preot în Țella.	Petru Ionaș, secretar dominial, Timișoara.

Arad, 16/29 Februarie 1912.

Joan J. Papp, m. p.,
Episcopul Aradului.

Sinodul protoprezbiteral al Timișorii.

(Impresii.)

În viața noastră bisericească, sinoadele ordinare protopopești, în cadrele constituției bisericești, își au un rol însemnat, intru cât au chemarea a censurarea mersul afacerilor bisericești, școlare și fundamentale ale tractului din decursul unui an. Raportul prezidial prezintă oglinda tuturor afacerilor.

În tractul Timișorii s'a ținut sinodul protopopesesc în 16/29 I. c. (februar) sub prezidiul părintelui protopop, Dr. Tr. Putici, fiind prezenți mai toți membrii aleși. Ca de comun punctul culminant al ordinii de zi a fost raportul prezidial, în care, foarte conștiințios, s'a desvălit starea vieții sufletești din tract.

Sunt convins, că date și cifre reci, nu pot interesa publicul cetitor. Dar raportul a relevat momente, cari trebuie să intereseze pe toți oamenii bisericești. S'a remarcat, în unele comune, spiritul de jertfă al creștinilor noștri, precum e: comuna bisericească Remetea, care și-a zidit și sfințit biserică, în anul trecut, numai din ejectare. Se înțelege, că jertfa aceasta frumoasă, a fost precedată de jertfa și îndemnul stăruitor al celor 2 preoți, cari și-au priceput și făcut deplin datoria apostoliei. Sinodul le-a și exprimat recunoștință.

Și dacă ne cugetăm, că sunt comune de acelea, unde însuflețirea spre astfel de fapte pornește dela popor și nu dela preot; apoi că sunt comune, în cari prin îndemnuri stăruitoare și conducere înțeleaptă s'ar putea, neasămănat, mai mult face, de cât în comune de mâna a doua, ca Remetea, fiind în situație escelentă: trebuie să recunoaștem vitalitatea poporului nostru, și că unde are conducători buni, prosperează.

Dar a avut raportul și un punct culminant al părții slabe din viața religioasă a acestui tract. Sunt 2 comune fruntașe, în cari căsătoriile nelegiuite merg paralel cu cele legitime. Și se afirmă, că aici nu sunt remedii de îmbunătățire. Nu sunt în poziția de a cunoaște împrejurările acestor comune, de aceea nu sunt nici în poziția de a putea judeca. Dar, de sigur, acolo s'a înstăpănit o boală cronică, cu greu de vindecat. Totuși, sunt comune, unde prin stăruință continuă, s'au obținut rezultate splendide în această privință. Deci, preoților din comunele cu pricina, li-se imbie cea mai frumoasă ocaziune de a-și valida forțele.

Putea fi interesantă și cauza sectelor religioase, cari încă și-au așternut pat cald, în unele parohii, dar cu aceasta nu s'a ocupat sinodul. Incidental, totuși, un membru sinodal, țeran, își denunță preoții, că nu predică; de aceea nu poate fi mirare — zicea el — dacă la ei să lățește secta. Și răspunde la o întrebare, că nici preotul cel tânăr nu predică, dar cum să predice cel bătrân. Poate să aibă dreptate omul, dar fiindcă vorbea prea vehement, deduc a fi și altceva la mijloc. Eu susțin însă ca sigur, că unde preoții sunt cum se cade, numai pe lângă conlucrarea unor împrejurări favorabile, deosebite, cuceresc sectele teren.

Aceste cazuri extreme din viața religioasă a acestui tract, nu se putea să nu atragă atențiunea sinodului asupra binefăcătoarei influințe, ce a avut-o vizitațiunea canonică a P. S. Sale Dlui Episcop, în anul trecut, asupra întăririi credinței și a îndreptării moravurilor poporului din acest tract. Dreptce, P. S. Sale i-se exprimă cuvenita mulțămire, dorind, ca și în viitor să ne împărtășească de aceeași sollicitudine părintească.

Dupăce s'a eshauriat ordinea de zi, părintelui protopop i-s'a exprimat meritata recunoștință și s'a declarat ședința de închisă.

Înainte de a încheia și eu mai am două observări, ce mă simt îndemnat a-le face pe baza impresiilor: Între membrii mireni s'au putut observa, că clasa economilor eră mai bine reprezentată ca de altă dată. Sămn, că încep și ei a-se emancipa de sub influința preoților și învățătorilor, precum dorește și aceștia emanciparea lor de sub influința altora. Și cine știe, că dacă mâne ori poimâne nu se vor cuminti într'atâta, ca numai dintre ei să se recruteze membri mireni. După semnele de până acum, aici ar și avea teren să se răfuiească. — Decât așa cred că n'ar fi bine să lipsească din sinoade protopopești advocații și alți oameni intelectuali recunoscuți de creștini cu atragere de inimă către st. bisericească.

Raportul prezidial și discuțiunile acestui sinod, au scos la suprafață succese pastorale bune și slabe, vrednicii și slăbiciuni pastorale, după firea lucrurilor ușor esplicabile. Chemarea preotului e rămificată ca un pm și cel-ce îmbracă această chemare, are să lucreze în direcția tuturor ramurilor. Și se înțelege dela sine, că forța cea mai mare și energia cea mai întinsă are s'o opună părții, de unde amenință primejdia cea mai mare, dar în același timp nici un ram al diregătoriei să nu părăginească, ci toate să se desvolte în armonie. Ca la toate branșele, diregătoria pastorală încă își are rutina.

Raportor.

Ce scop a avut Pestalozzi, dând la lumină opera „Leonard și Gertruda“ și dacă opera aceasta are vre-un folos real pentru școală și familie?

—Urmare—

În 1774 Pestalozzi se înscrise ca membru în societatea Helvetică și cu această ocaziune făcu cunoștință cu marele bogătaș și filantrop Iselin din orașul Basel, a căruia prietenie îi fu de cel mai mare preț în viitor. Încurajat de către Iselin, Pestalozzi compuse și tipări un inflăcărat apel „Către amici umanității“, implorându-i ca să deschidă o subscripție în sprijinul stabilimentului creat de el la Neuhof.

Printr'acest apel Pestalozzi cerea o subvenție pe care făgăduia să o ramburseze într'un anumit termen.

În schimbul acestor înlesniri Pestalozzi se angajază față de acționari și de întreaga opinie publică de a învăța pe toți desmoșteniți și vagabonzi ca și pe toți fii sătenilor săraci de ambele sexe, să scrie, să citească și să socotească, în institutul său, odată cu cunoștințele practice elementare de agricultură pentru băeți, iar fetele să fie pregătite cu ținerea menajului, a grădinăriei și horticulturii și apoi grație filanturii bumbacului și mătăsii, care avea să fie principala ocupație a tuturor, Pestalozzii nădăjduia că va găsi soluția, ca acești elevi și eleve să-și plătească cheltuielile de întreținere în institut.

Apelul acesta poartă data de 9 Decembrie 1775 și a fost primit cu cea mai mare căldură, atât de către marii bogătași din Basel și Zürich, cât și de către Guvernul din Berna, care-i votă o subscripție de stat, de câte-va mii de ludovici¹⁾.

După vre-o 4—5 ani de luptă și încercări de tot soiul și această vastă și generoasă întreprindere a lui Pestalozzi se prăbuși ca și cele precedente, dezono-

¹⁾ Napoleoni.

rând, de data asta, chiar numele fondatorului institutului din Neuhoof, încât unul dintre acționarii întreprinderii, Chinz, într'o scrisoare a sa din 1783, 12 Aprilie, iată ce spune: „Numai grație bunei voințe a creditorilor și sprijinului prietenilor săi, Pestalozzi a putut fi salvat de exasperare și de infamie“.

Elevii institutului din Neuhoof, în număr de peste 40, dintre care vre-o 17 fete, fură concediați și îndreptățiți familiilor lor, iar marele și dezorientatul filantrop Pestalozzi putu spune următoarele opiniei publice într'un pasagiu din opera sa „Cântecul Lebedei“, despre cruda soartă a institutului din Neuhoof:

„Nevastă-mea își pusese la mijloc pentru întreprinderea mea, toată zestrea ei.

„Niște indivizi, al căror nume trebuie să-l tac, au abuzat de generozitatea ei într'un chip cu totul infam și mizerabil“.

Din aceste pătrunzătoare accente de amărăciune, ieșite din gura marelui nostru pedagog, reese pentru oricine că e vorba de fratele lui Pestalozzi și de tovarășul său de infamii Märche, despre care am pomenit deja mai sus. Va urma.

A XXIV-a adunare generală a „Victoriei ținută la 3 Martie n. 1912.

În fiecare an adunarea generală a fruntașului nostru institut „Victoria“ este un prilej de adevărată sărbătoare românească pentru orașul nostru.

Nici odată însă viul interes al acționarilor nu s'a manifestat ca în anul acesta, dovadă participarea celor 130 acționari reprezentând 4628 acții cu 1385 voturi.

Îndată după ora 10 a. m. prezidentul adunării generale P. C. S. Domnul Roman R. Ciorogariu, deschide adunarea generală. În cuvântul de deschidere salutând cu căldură pe acționarii prezenți, a făcut istoricul celor 24 de ani de muncă rodnică pe terenul financiar-economic al institutului „Victoria“ accentuând cu bucurie progresul făcut în acest sfert de secol. Prin cuvinte pioase a fixat memoria celor 10 membri repositați. — A apreciat cu recunoștință meritele dlui dr. Nicolae Oncu și d. Sava Raicu în conducerea institutului, cărora în deosebi se poate mulțami progresul obținut. Regretă că valorosul președinte Mihai Veliciu fiind morbos nu poate participa la adunare. În urmă invită pe subdirectorul d. Sava Raicu să cetească raportul direcțiunii din care reținem bilanțul:

I. Depuneri:

Starea la 31 Dec. 1910 . . . 11565453.28
În anul 1911 s'au depus . . . 9710815.66

Total: 21276268.94

În anul 1911 s'au ridicat . . . 7573336.72

Starea la 31 Dec. 1911 . . . 13702932.22

Creștere: 2137478.94

II. Escont:

Starea la 31 Dec. 1910 . . . 14096713.15
În anul 1911 s'au escontat . . . 53941993.96

Total: 68038707.11

În anul 1911 s'au achitat . . . 49600565.75

Starea la 31 Dec. 1911 . . . 18438141.36

Creștere: 4341428.21

III. Hipotecă:

Starea la 31 Dec. 1910 . . . 2636190.—

În anul 1911 s'au acordat . . . 1082692.—

Total: 3718882.—

În anul 1911 s'au achitat . . . 663446.—

Starea la 31 Dec. 1911 . . . 3055436.—

Creștere: 419246.—

IV. Împrumuturi de cont-curent:

Starea la 31 Dec. 1910 . . . 380288.65

În anul 1911 s'au acordat . . . 1945136.85

Total: 2325425.50

În anul 1911 s'au replătit . . . 1093131.94

Starea la 31 Dec. 1911 . . . 1232293.56

Creștere: 852004.91

V. Lombard:

Starea la 31 Dec. 1910 . . . 62302.—

În anul 1911 s'au acordat . . . 20221.—

Total: 72523.—

În anul 1911 s'au replătit . . . 13183.—

Starea la 31 Dec. 1911 . . . 59340.—

Creștere: 7038.—

VI. Circulația casei:

Starea număr. la 31 Dec. 1910 244313.88

În anul 1911 au intrat . . . 132753818.29

Total: 132998132.17

În anul 1911 au eșit . . . 132705049.01

Numărul la 31 Dec. 1911 . . . 293083.16

VII. Totala circulație în anul 1911 Cor. 379399981.44.

După cetirea raportului comitetului de supraveghere adunarea generală cu vot unanim primește următoarea distribuire a profitului:

Din profitul net de . . . C. 282079.14

I. Se dau 5% dividendă acționarilor „ 60000.—

Restul de C. 222079.14

II. Se împarte:

a) 20% fondului special de rezervă . . . 44415.83

b) 19% tantiemă directorului executiv, comit. de supraveghere și funcționarilor . . . Cor. 42195.03 C. 86610.86

Restul de C. 135.468.28

III. Se împarte:

a) 5% supradividendă acționarilor . . . Cor. 60000.—

b) dotarea fond. de penz. „ 26900.—

c) pentru scopuri filantrop. culturale:

1. la dispoziția dir. Cor. 8000.—

2. pt. zidirea școlii civile de fete din Arad, conform concluz. adun. gen. din 27 Febr. 1910, rata II-a „ 5000.— 13000.— C.99900.—

Restul de C.35568.28

IV. Se transpune în contul venitului anului 1912

Cu dotarea din acest an *fondurile » Victoriei« se urcă la considerabilă cifră de cor. 2.040.415.83* un record acesta nebatut încă de nici una din băncile noastre.

În direcțiune au fost realeși membrii Roman R. Ciorogariu și Dr. Aurel Demian, iar în comitetul de supraveghere ca membrii noi Procopiu Givulescu, protopopul Radnei și Dr. Gheorghe Vesa medic în Socodor.

De încheiere reproducem aci din numărul recent al „Revistei Economice“ aprecierile făcute cu multă competență de acest organ de specialitate asupra rezultatelor „Victoriei“.

„Dintre toate institutele financiare române nici unul nu s'a impus — cu deosebire în timpul din urmă — atât de mult opinii noastre publice ca institutul al cărui nume figurează în fruntea acestor șire. Succesele „Victoriei“ — căci despre ea e vorba — au devenit an de an tot mai impunătoare. Ele sunt și trebuie să fie o mândrie pentru ori și ce om de bine. Și cu tot dreptul; pentru că „Victoria“ în timp relativ foarte scurt s'a ridicat dela banca cu importanță teritorială, cum eră ea acum câțiva ani, la rangul de bancă capitală, cunoscută, apreciată și de folos pentru aproape întregul nostru popor. Bilanțul ultim, publicat zilele trecute de „Victoria“ este cea mai eclatantă dovadă cumcă afirmațiunile noastre nu sunt fără temei.

Din bilanțul „Victoriei“, care se prezintă din toate punctele de vedere în cele mai excelente condițiuni, ies la iveală câteva momente, pe cari ne face o plăcere să le fixăm tocmai acum în preajma adunării generale a acestui fruntaș institut financiar al nostru. Înainte de toate se remarcă faptul, cumcă progresele „Victoriei“, cari ne-au surprins în ultimii trei ani prin mărimea lor, sunt în creștere progresivă, creștere, care de se va continua în aceeași măsură ca până acum, va fi de natură să ridice „Victoria“ nu numai în șirul dintăi al băncilor românești, ci chiar în rândul celor mai de seamă bănci din țara întreagă. E în adevăr caracteristic, că în acești doi ani din urmă averea de sub administrația acestei fruntașe bănci a crescut cu nu mai puțin decât 10 milioane coroane. Această creștere, care în comparație cu activelile „Victoriei“ dela finea anului 1909 e de peste 70%, e așa de însemnată, încât cutezăm a zice că astfel de progrese — sub raport relativ — abia dacă va fi ajuns vre-o altă bancă din provincie. E un progres unic în felul său și nu ne îndoim că conducătorii „Victoriei“ urmând politica lor financiară de până acum, vor fi în stare să asigure progresul realizat în trecut și pentru viitor.

Un al doilea moment caracteristic este că paralel cu dezvoltarea sa financiară foarte rapidă, „Victoria“ menține neștirbită soliditatea bilanțului, soliditate care i-a făcut și în trecut multă onoare și care pare că vrea an de an să ajungă recorduri tot mai însemnate. Astfel în ultimul bilanț ne-a fost rezervată surpriza să vedem, că interesele tranzitorii anticipate sunt mai mari decât profitul realizat în cursul anului 1911, iar cele restante pare că-s luate — cum zice poporul — aproape numai de leac.

Raportul acesta atât de favorabil între interesele anticipate și restante ne arată nu numai soliditatea, cu care s'a calculat profitul anual, ci ne face să presupunem și cele mai frumoase rezerve latente de cari dispune „Victoria“ din Arad. Și această presupunere a noastră este egală cu siguranța, căci dacă n'ar fi astfel nu ne-am întâlni cu o amortizare la mobilii de peste 12.000 de coroane. Numai unui institut cu un bilanț extrem de solid și cu însemnate rezerve latente îi dă mâna să-și subscrie dintr'odată și în suma așa de considerabilă întregul său mobilii, care desigur reprezintă o valoare cu mult mai mare ca cea amortizată.

Dar soliditatea bilanțului „Victoriei“ este secundată și de o rațională întocmire a afacerilor și, special, de o sigură mobilitate a lor. Din cele aproape 25 milioane active ale acestei mari bănci românești

peste 80% sunt valori ușor de mobilizat. În privința aceasta „Victoria“ poate servi de model, mai cu seamă că cine cunoaște mai de aproape afacerile ei, e convins că activele de cari vorbim, nu numai în teorie, ci și faptice sunt ușor de mobilizat. Toate aceste momente sunt de natură a răspândi încredere în toate părțile.

Dar momentul cel mai remarcabil pe care voim să'l scoatem la iveală în legătură cu bilanțul „Victoriei“ este ultima sa emisiune în scopul urcării capitalului social, emisiune, care s'a desăvârșit în decurs de o jumătate de an. Credincioasă emisiunii sale din 1905 și ținând samă și de împrejurările specifice ale pieții financiare din Arad, „Victoria“ a făcut o emisiune dintre cele mai frumoase. Prin această emisiune, care, cum se știe, s'a făcut pentru acționari cu unagio de 50% „Victoria“ și-a menținut aproape neschimbată relația dintre capitalul social și fondurile de rezervă. Și chiar dacă aceasta relație cu privire la fondurile de rezervă — s'ar fi redus într-o câtva, suntem siguri, că cu dotația ce o vor primi acestea din profitul anului încheiat, se va ajunge iarăși proporția din trecut. Emisiunea ultimă a „Victoriei“ a făcut pretutindenea și cu deosebire la cercurile financiare străine cea mai bună impresie, stabilindu-i o reputațiune dintre cele mai vrednice de invidiat.

Multe s'ar mai putea zice despre bilanțul și afacerile „Victoriei“. Credem însă că e de prisos să mai continuăm. Bilanțul „Victoriei“ nu are lipsă de comentăriile nimănui. El se impune prin sine însuși. Și dacă cu toate acestea am ținut să punem pe hârtie aceste câteva reflexiuni, am făcut-o ca un tribut de recunoștință pentru aceia, cari muncesc și trudesc pentru întărirea fruntașei bănci din Arad. Munca și vrednicia lor merită considerația tuturor oamenilor de bine“.

CRONICA.

Noul Mitropolit primat. Marele colegiu electoral din România a ales și pe noul cap al bisericii autocefale gr.-ort. din regat, pe noul mitropolit Primat, în persoana Preasfinției Sale Domnului *Conon Arămescu Donici*, episcop în Huși. Noul mitropolit este un bărbat cu studii superioare bisericesti. Născut dintr'o familie preotească a urmat, după absolvirea școalelor primare și secundare, cursurile facultății de litere și științe din Iași, iar mai târziu facultatea teologică din Cernăuți, obținând titlul de Doctor în sf. teologie. În 1902 a fost ales episcop în eparhia Hușilor.

Cvalificațiune preotească. Luni în 19 febr. v. s'a ținut examen de cvalificațiune preotească sub președintele P. S. Sale Dlui Episcop Ioan I. Papp, cu candidații de preoție: Dr. Ștefan Cioroian, Dimitrie Săliștean și Pavel Ardelean.

Protopresbiteri. Consistorul plenar din Caransebeș a întărit pe baza alegerilor, de protopresbiteri în Biserica-albă pe profesorul Dr. Gheorghe Dragomir, iar în Ciacova pe părintele Augustin Ghilezan.

Mulțămită publică. Constat cu mulțămită, că preotul *Vasile Bălan*, din Boroșineu a dăruit internatului școalei noastre de fete articli de alimentație în suma de 68 cor. 66 fil. Arad, 3 Martie n. 1912. *Hermina Ciorogariu* direct. internatului.

Cronică bibliografică.

A apărut revista literală, artistică și politică „Luceafărul“ Nr. 8, 1912 cu următorul cuprins bogat și variat: Ulysse: Atentatul dela Oradea-mare. Octavian Goga: Lacul (poezie). Al. Ciura: Bătrânii. Dr. Onisif. Ghibu: Școala românească din Ungaria în anul 1911. Maria Cunțan: Cântec (poezie). I. Agârbiceanu: Povestea unei vieți (roman). I. N. Pârvolescu: Sonet (poezie). Cronici. Ilustrațiuni.

Poșta redacției.

V. S. Am primit cu mulțămă, în lipsă de spațiu va urmă numai în Nr. viitor publicarea.

Concure.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala gr.-or. confesională din **Pârnești** (Pernyefalva) prin aceasta se publică concurs cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“.

Emolumentele încopciate cu acest post sunt: 1. Bani gata 200 cor. 2. În naturale 5 mm. grâu, 5 mm. cucuruz, 20 mm. fân, și 40 care de lemne din care se va încălzi și sala de învățământ. 3. $\frac{1}{2}$ Sesiune de pământ la deal. 4. Cvarțir liber și grădină de legumi. 5. Pentru conferință 20 coroane. Dela înmormântări, la cari va fi chemat: dela cele mari 1 cor., dela cele mici 50 fil. dela cele cu liturgie 2 cor. Intregirea salarului din partea statului s'au cerut.

Învățătorul ales e obligat a prevedea strana fără nici o altă remunerațiune.

Recursele ajustate cu documentele de lipsă și adresate comitetului par. din Pârnești să se trimită la oficiul protopopesc în Maria-Radna, iar recurenții să se prezinte în vre-o duminică sau sârbătoare în sfta biserică din Pârnești spre a se face cunoscut poporului.

Din ședința comitetului par. din Pârnești ținută la 3/16 iulie 1911.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protopresbiter inspector de școale.

—□—

1—3

Pe baza autorizării Ven. Conzistor diecezan de sub Nrii 6349/1911 și 7579/1911 pentru îndeplinirea parohiei din **Lupești** devenită vacantă prin moartea fostului preot Parteniu Turcu, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. O sesiune întreagă de pământ la deal. 2. Birul și stolele legale. 3. Eventuala întregire a dotațiunii dela stat.

Alesul va avea să supoarte toate dările publice după venitul parohial și să catehize elevii școalei confesionale și pe cei ai școalei streine, ce eventual s'ar înființa în comună.

Parohia este de **clasa a II-a**.

Recurenți sunt poștiți, ca recoursele lor ajustate conform regulamentului în vigoare și adresate comitetului parohial din Lupești, să le susțearnă în termenul concursual oficiului protopopesc din Maria-radna, iar dâșii să se prezinte — cu stricta observare a dispozițiunilor regulamentare — în sfta biserică din Lupești spre a se arată poporului.

Dat în ședința comitetului parohial din Lupești dela (20 oct.) (2 nov.) 1911.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protoprezbiter.

—□—

1—3

Pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala conf. gr.-ort. rom. din **Temeșești** (Temest) protopopialul Radnei, prin aceasta se escrie concurs, cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Cel ales beneficiază: 1. Bani gata 544 cor. 2. 16 jugăre pământ la deal. 3. Lemne din pădurea urbană (8/166) din cari se va încălzi și școala de învățământ. 4. Curatorat 16 cor. 5. Spese de conferință 10 cor. 6. Scripturistică 10 cor. 7. Dela înmormântări 1 cor., cu liturgie 2 cor. Cvarțir cu 2 odăi, cuină, cămară, supraedificate și grădină.

Darea după pământ și pădure o solvește alesul. Tot el va prevedea și cantoratul fără altă remunerație.

Se obsearvă, că întregirea salarului la minimumul (1000 cor.) e votat dela stat în principiu și alesului i-se va pune în curgere după ocuparea postului.

Recurenții să-și ajusteze recoursele conform pre-seriselor regulamentare și, adresate comitetului parohial din Temeșești, să le susțearnă P. On. Oficiu protoprezbiteral în Maria-radna, apoi să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Temeșești pentru a-și arată desteritatea în cele cantonale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protoprezbiter, inspector de școale

—□—

1 3

Pe baza ord. V. Consistor oradan Nr. 94/11/1912 Bis. prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea capelaniei temporale cu drept de succesiune pe lângă veteranul paroh Teodor Tărău din **Săcădat**, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumente: 1. pământul parohial 7 jugh. 2. Stolele legale. 3. birul preoțesc legal. 4. Din toate aceste alegândul capelan va beneficia jumătate, în schimb însă va avea să îndeplinească toate funcțiunile pastorale încredințate din partea parohului și reclamate în comună, precum și să rezolveze toate agendele scripturistice obveninde. 5. Alesul se va îngriji de locuință. 6. Intregirea dela stat compete întreagă parohului. 7. Capelanul alegându-se cu drept de succesiune, trebuie să aibă cvalificație de cl. II-a.

Doritorii de-a ocupa aceasta parohie sunt avizați, ca cererile de concurs să le înainteze comitetului parohial din Săcădat, pe calea oficiului ppesc din M-Telegd, având dâșii, cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, a se prezentă până cu 8 zile înainte de alegere în sfânta biserică din Săcădat, spre a-și arată desteritatea în cant, tipic și oratorie.

Săcădat 9/22 februarie 1912.

Pentru Comitetul parohial.

Teodor Tărău
prezident.

În conțelegere cu mine: *Alexandru Munteanu* ppbiter.

—□—

1—3

Pe baza rezoluțiunilor Ven. Conzistor de sub Nrii 248 249/1912 se repețește concursul pentru îndeplinirea stațiunilor învățăorești-cantonale din **Văsoaia** și **Voivodeni** termen de **30 de zile** dela prima publicare pe lângă următoarele condițiuni:

Văsoaia, 1. În bani gata 687 cor. 2. 12 Hl. bucate parte grâu parte cucuruz 138 cor.: 3. $\frac{1}{2}$ sesiune pământ 50 cor. 4. 8 stângini de lemne pentru învățător și școală 192 cor. 5. Conferința 12 cor. 6. Scripturistica 8 cor. 7. Venite stolare 5 cor. cvarțir și grădină computată în 40 cor.

Voivodeni, 1. În bani gata 200 cor. 2. 16 metri de lemne pentru învățator și școală 90 cor. 3. Scripturistica 12 cor. 5. Cvarțir și grădină.

La aceste stațiuni vor putea în lipsa de învățători (parte bărbătească) competiția și învățătoare (parte femeiască) și eventual vor putea fi alese. În ori care din aceste stațiuni alegându-l va avea să se îngrijască și de cantorat fără altă remunerațiune și se conducă școlarii duminică și în sărbători la sfta biserică. La stațiunile susamintite este asigurat respective se va asigura eventualul ajutor dela stat respective civice-nalele recerute. De curatoratul saelor de învățământ tăierea lemnelor pentru școală, se va îngriji respectiva comună bisericească. Comunei bisericești îi stă în drept a rescumpără naturalele de bucate și lemne în bani după cum sunt prețuite în concurs. Doritorii de a ocupa vre-una din stațiunile de sus, recursele adrese comitetului respectiv parohial și ajustate cu documentele prescise, vor avea a le subșterne P. O. oficiu pprezbiteral din Buteni (Körösbökény com. Arad) până la 30 zile după prima publicare a acestui concurs, având a se prezenta în careva duminică ori sărbătoare în sfta biserică din comuna în care a recurs spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Körösbökény, (Buteni) la 12/25 Februarie 1912.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu : adm. ppopesc Iuliu Bodea, insp. școl.

—□—

1—3 gr.

Conform ordinului Ven. Consistor de dto 13/26 ianuarie 1912 Nr. 7563/911 se escrie concurs pentru deplinirea parohiei de **clasa I** din **Sâmbăteni** devenită vacantă prin strămutarea părintelui protopop Fabriciu Manuilă fost paroh local, la parohia și protopresbiteratul Lipovei, — cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul de publicitate „Bis. și Școala“.

Recursele ajustate legal și adresele comitetului parohial din Sâmbăteni, sunt a se înainta Prea Onoratalui Oficiu protopresbiteral în Arad.

Alesul preot va beneficia de următoarele :

1. Una sesiune parohială cu competența de pășune parte împărțită parte comună precum și intravilanul parohial.

2. Pentru răscumpărarea birului preoțesc 450 cor, ce se vor plăti de epitropia parohială.

3. Venitele stolare legale.

4. Intregirea dela stat precum s'au stabilit.

Preotul ales se va îngriji însuși de locuință pentru sine; va suporta toate dările publice după întreg venitul benefic; va implini toate funcțiunile în parohia sa și va catehiza la toate școlile confesionale din loc fără altă remunerațiune specială.

Dela reflectanți se pretinde ecalificațiune pentru parohii de clasa primă.

Recurenții au a se conforma întru toate dispozițiilor §-lui 33 din „Regulamentul pentru parohii“ prezentându-se în vre-o Duminică ori sărbătoare în biserică din loc spre a-și arată desteritatea în cele rituale și oratoric.

Sâmbăteni din ședința comitetului parohial ținută la 5/18 februarie 1912.

Valer Felneac
președ. comit. par.

Petru Lupaș
notar. com. par.

In conțelegere cu : *Vasile Beleş* protopresbiter.

—□—

3—3

În conformitate cu concluzul Ven. Consistor de sub Nr. 7341/911 se escrie concurs pentru ocuparea postului de preot în comuna **Firighaz** cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt :

1. Casă parohială cu grădină ce-i aparține. 2. Una sesiune pământ, parte arător, parte fânaș. 3. Pentru bir va fi recompenzat din partea comunei bisericești cu ¹/₂ sesiune pământ ce s'au folosit și până acum pentru bir, având alesul preot a solvi toate dările pentru pământ și casa ce o folosește. 4. Stolele legale.

Parohia fiind de clasa II dela recurenți se pretinde ecalificațiune asemenea. Văd. preotese i-se asigură jumătate din întregul venit a parohiei până la aniversarea reposării preotului Ioan Stoian.

Alesul va avea să catihizeze în școala din Firighaz fără altă remunerație.

Recurenții au a-și trimite petittele lor ajustate conform regulamentului în vigoare, adresate comitetului parohial din Firighaz, P. On. Oficiu protopope-c în Lipova și a se prezenta în sfânta biserică din Firighaz pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale, ceea ce se admite numai pe lângă observarea strictă a dispozițiunii din §-ul 33 al Regulamentului pentru parohii.

Dat în ședința comitetului parohial gr. or. rom. din Firighaz ținută la 30 octomvrie (12 noemvrie) 1911.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu *Fabriciu Manuilă* protopresbiter.

—□—

3—3

Pe baza rezoluțiunii Venerabilului Consistor diecezan din 26 ian. (8 febr.) a. c. Nr. 199/912 prin aceasta se publică din nou concurs pentru îndeplinirea parohiei de **cl III** din **Chișorosin** (Torontáloroszi) protoprezbiteratul B. Comloșului cu termen de recurgeré de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial : „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt :

1. Eventualul ajutor dela stat;

2. Stolele legale și birul legal;

3. Eventualul ajutor dela domeniu.

Toate aceste dau un venit anual de 1200 coroane.

4. Alegându preot are a se îngriji din al său de locuință, are să-și plătească toate dările după venitul beneficiat; e îndatorat a face regulat slujbele în sfta biserică și a catehiza la școala confesională ort. română din loc — fără altă remunerație.

5. Dela recurenți se recere ecalificație de clasa III (a treia).

6. Reflectanți vor avea a se prezenta în sfta biserică din loc cu observarea §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii spre a-și arăta desteritatea în rituale și omiletică.

7. Rugările de concurs instruate conform presciselor §-lui 13 din Statutul Organic și adresate comitetului parohial gr. or. rom. din Chișorosin (Torontáloroszi) — sunt a se înainta Prea Onor. Oficiu protoprezbiteral gr. ort. român în B. Comloș (Nagykomlos) comitatul Torontal.

Chișorosin, din ședința comitetului parohial ținut la 15/28 noemvrie 1911.

Ștefan Crișan
preș. com. par.

In conțelegere cu : *Mihai Păcățian* protopresbiter.

—□—

3—3 gr.

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoarești dela coala confesională gr. or. română din comuna **Petriș** (Marospetres) protteratul M. Radna, prin aceasta se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt : a) în bani gata 600 coroane. b) dela înmormântări unde va fi poftit cu liturgia 3

coroane, fără liturgie 2 cor: c) locuință cu 2 încăperi, culină cameră victuală, staul pentru vite și grădină pentru legumi. d) pentru scripturistică 10 cor: e) pentru conferința învățătoarească 20 coroane. Cererea pentru întregirea salariului s'a înaintat la vremea sa înaltului guvern.

Dela recurenți se cer următoarele documente: 1. Estras de botez. 2. Testimoniu de cvalificațiune 3. Atestat despre serviciul neîntrerupt de mai înainte. 4. Declarațiune de când își formează pretenziune la cvinevenal. Alesul va avea să-și ocupe postul îndată ce va fi întărit din partea Ven. Consistor.

Se notifică, că contribuțiunea după grădina și beneficiul învățătoresc are a le solvi uzufuctuariul; iar despre încălzirea salei de învățământ și lemnele trebuincioase se va îngriji comuna bisericască, precum și despre văruirea salei de învățământ și a edificiului pe din afară, iar de locuința învățătorului se va îngriji respectivul.

Alegândul învățător va avea să instrueze elevii în cântărilor rituali, a provedea strana în biserică a conduce socoțile culturale fără altă remunerațiune. Recurenții cari vor dovedi capabilitatea de a conduce corul vor fi preferiți.

Recurenții au să susțearnă la Prea On. Oficiu protteral în M. Radna recursurile lor, iar în timpul legal a se prezenta în sta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comit. par. ținută la 29 ian. v. 1912.

Iosif Cimponeriu
președinte.

Partenie Mirza
notar.

In conțelegere cu: *P. Givulescu* protopresbiter director de școale.

—□—

3—3

In urma ordinului Vener. Consistor de sub Nr. 96/1912. Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala noastră confesională ort. rom. din **Chișoros**, (Torontaloroszi) protoprezbiteratul B. Comloșului, prin aceasta se publică din nou concurs cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor., care se va plăti deocamdată din cassa culturală a comunei bisericști, până se va putea exopera 400 cor. ajutor de stat, ca astfel să rămână în sarcina parohiei numai 600 cor.

2. Cvinevenalele prescrise de lege se vor cere dela stat;

3. Pentru scripturistică 6 cor.

4. Pentru grădină intravilană 20 cor. în bani gata;

5. Locuință liberă constatatoare din 2 chilii, una tindă, una cămară și staul;

6. Dela înmormântări unde va fi poftit, una cor.

7. Alegândul învățător e obligat a prestă cantoratul în sfta biserică a conduce pruncii școlari regulat la sfta biserică în dumineci și sărbători, a-i instrui în cântările bisericști și a provedea învățământul în școala de repetiție confesională ort. română fără altă remunerație.

8. De încălzitul și curățirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericască; iar de curățirea din lăuntru a locuinței învățătoarești se va îngriji alegândul învățător.

Recurs le adresate comitetului parohial ort. rom. din Chișoros și ajustate conform regulamentelor în vigoare, sunt a se înainta în termenul concursual Prea

Onor. Oficiu protoprezbiteral român gr. ort. în B. Comloș (Nagykomlós) comit. Torontal, având recurenții a se prezenta înainte alegătorilor în cutare duminică ori sărbătoare spre a se face cunoscuți.

Chișoros, din ședința comit. par. ținută la 15/28 noemvrie 1911.

Ștefan Crișan
președinte.

In conțelegere cu: *Mihail Păcățian* protopresbiter inspector școlar.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă

Pe baza rezoluțiunei Veneratului Conzistor gr.-ort. român din Oradea-mare Nr. 501/47 epitr. 1911 se escrie concurs de licitațiune minuendă, pentru darea în întreprindere a zidirei din nou a bisericei gr.-ort. din **Ortiteg (Ūrgeteg)** p. u. Rév-szászfalva, notariat *Szászfalva* cerc. jud. Eleds ett. (Bihar) cu termen de **27 Martie st. v. (9 April n.)** la 2 ore p. m. în sala școalei confesionale din loc.

1. Prețul de esclamare e 25537 cor. 05 fileri, din care sumă reflectanții vor avea se depună un vadiu de 10% în nainte de începerea licitației, în bani sau în hârtie de valoare.

2. Pentru participare nu poate nici un reflectant să formeze nici un fel de pretenziune față de comuna bisericască.

3. Planul preliminarul de spese și condițiile de licitare se pot privi de cătră reflectanții la oficiul parohial din Ortiteg în orice timp. Condițiunile se vor publica în nainte de începerea licitațiunei.

4. Spesele împreunate cu compunerea planului și a preliminarului de zidire le va suportă acel întreprinzător care va efectul lucrarea zidirei.

5. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da lucrarea în întreprindere fără privire la rezultatul licitațiunei, acelu reflectant, în care va avea mai multă garanță materială și morală.

Dat din șed. com. parohial ținută la 5/18 Feb. 1912.

Iosif Moldovan,
preș. paroh.

Georgiu Lupot,
not. com. par.

—□—

1—3

Pentru edificarea școalei confesionale gr.-ort. române din **Köszvényes (Cusniș** ettul Bihar) pe baza planului și preliminarului aprobat de Venerabilul Conzistor gr.-ort. român din Oradea-mare prin rezoluțiunea de datul 7/20 Decemvrie 1911 se publică licitațiune minuendă pe lângă următoarele condițiuni:

1. Licitațiunea se va ținea la **4/17 Martie a. c. oarele 11 a. m.** în școala gr. ort. română din loc.

2. Prețul de esclamare e 11.252.20 cor.

3. Licitanții au se depună vadiu 10% din prețul esclamării, adecă 1125 cor. 22 fil. ori în bani gata ori în hârtii de valoare acceptabile.

Planul și preliminarul de spese precum și condițiunile de licitare stau la dispoziția celor interesați la oficiul parohial din loc în oarele oficioase.

5. Licitanții nu-și pot formă drept la diurne și spese de călătorie pentru participare.

Comuna parohială își rezervă dreptul a da în întreprindere acelu maestru, în care va avea mai multă încredere.

Cusniș (Köszvényes) 8/21 faur. 1912.

Vasilie Nicorutia,
paroh, prez. com. par.

—□—

1—2